

**ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ - Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ**

1. Η γενική με ουσιαστικά

Η γενική με ουσιαστικά περιλαμβάνει διάφορα είδη:

α) γενική υποκειμενική.

π.χ.

domini iussu = κατά διαταγή **του κυρίου** της (Ο κύριός της διατάζει,

Υπ. P
dominus iubet) [24]

β) γενική αντικειμενική.

π.χ.

recuperatio **fugitivi** = η επανάκτηση **του δραπέτη** (Επανακτά τον

P Αντ.
δραπέτη, recuperat fugitivum) [28]

γ) γενική κτητική

π.χ.

cubiculum mariti = η κρεβατοκάμαρα του συζύγου [24]

δ) γενική της ιδιότητας

Στα λατινικά πλην της γενικής υπάρχει και η αφαιρετική της ιδιότητας. Η γενική της ιδιότητας συνήθως δηλώνει ηλικία, διάρκεια, μέτρο, βάρος, κοινωνική τάξη, ιδιαίτερο χαρακτηριστικό.

π.χ.

cerva eximiae pulchritudinis = ελάφι εξαιρετικής ομορφιάς [48]

ε) γενική του περιεχομένου

π.χ.

agmina militum = τα αγήματα των στρατιωτών [40]

στ) γενική του δημιουργού

π.χ.

ex Aesopi litteris = από την επιστολή του Αισώπου [28]

ζ) γενική διαιρετική

π.χ. eius mundi partem = μέρος αυτού του κόσμου [46]

η) γενική επεξηγηματική

Η γενική αυτή, που συναντάται μόνο στα λατινικά, προσδιορίζει το περιεχόμενο κάποιων λέξεων. Τίθεται δηλ. στη θέση ομοιόπτωτων προσδιορισμών (παράθεσης ή επεξήγησης) και ακολουθεί συνήθως τις λέξεις *nomen* και *periculum*.

π.χ.
nomen Asiae = το όνομα «Ασία» [30]
pericula mortis = οι κίνδυνοι του θανάτου [32]

2. Η γενική με ρήματα

α) γενική της αξίας

Τίθεται με ρήματα που σημαίνουν εκτιμώ, υπολογίζω, αγοράζω (**emo**), πουλάω και το **sum**. Συνήθως ως γενικές της αξίας τίθενται οι λέξεις **parvi**, **tanti**, **quantum**, **minimi**, **nihili**. Η γενική της αξίας δηλώνει την αφηρημένη (υλική ή ηθική) αξία. Αντίθετα η συγκεκριμένη αξία δηλώνεται με αφαιρετική.

π.χ.
emit avem tanti = αγόρασε το πουλί για τόσο μεγάλο ποσό: γενική της αφηρημένης αξίας [29]
αλλά: **emit eum viginti milibus sestertium** = το αγόρασε για είκοσι χιλιάδες σηστερτίους: αφαιρετική της συγκεκριμένης αξίας [29]

β) γενική του εγκλήματος

π.χ.
Catilina accusatus est coniurationis = Ο Κατιλίνας κατηγορήθηκε για συνωμοσία. Δεν τη συναντάμε στα κείμενα του σχολικού εγχειριδίου.

γ) γενική με τα απρόσωπα ρήματα **refert** και **interest** (= ενδιαφέρει)

Η γενική δηλώνει το ενδιαφερόμενο πρόσωπο. Το τι ενδιαφέρει κάποιον εκφράζεται με **απαρέμφατο** (αλλά και με ουσιαστική πρόταση ή με το ουδέτερο αντωνυμίας).

π.χ.
Caesaris interfuit corvum emere = Ο Καίσαρας ενδιαφέρθηκε να αγοράσει το κοράκι [29]

δ) γενική με τα απρόσωπα ρήματα ψυχικού πάθους **paenitet** (μετανιώνω), **miseret**, **puget**, **riget** και **taedet**.

Κοντά στο ρήμα υπάρχει μια αιτιατική του προσώπου που μετανιώνει (ή νιώθει τα άλλα συναισθήματα) και μια γενική του πράγματος για το οποίο αισθάνεται κανείς μετάνοια ή άλλα συναισθήματα:

π.χ.
me paenitet verborum meorum: μετανιώνω για τα λόγια μου. Αντί της γενικής μπορεί να χρησιμοποιηθεί **ουδέτερο αντωνυμίας** (ή **απαρέμφατο**) ως υποκείμενο.

π.χ.
neque id me paenitet = ούτε εγώ μετανιώνω γι' αυτό [27]

ε) γενική με ρήματα ή φράσεις μνήμης και λήθης

π.χ.
venit corvo in mentem verborum = ήλθαν στο νου του κορακιού τα λόγια του κυρίου του. [29]: γενική του αντικειμένου στην έκφραση: **venit in mentem**

στ) γενική του χαρακτηριστικού γνώρισματος

Η γενική με το ρήμα **sum** δηλώνει πολλές φορές το χαρακτηριστικό γνώρισμα.

π.χ.
irtutis fuit = υπήρξε δείγμα ανδρείας,

pietatis fuit = υπήρξε δείγμα σεβασμού [30]

3. Η γενική με επίθετα, επιρρήματα και αντωνυμίες

α) η γενική ως συμπλήρωμα

Η γενική χρησιμοποιείται ως συμπλήρωμα επιθέτων που δηλώνουν: επιθυμία, εμπειρία, γνώση, μνήμη, πλησμονή και τα αντίθετά τους (cupidus, peritus, inops, plenus).

π.χ.

cupidus pecuniae = επιθυμών χρημάτων, επιθυμώντας χρήματα [29]

plena exemplorum = γεμάτη με παραδείγματα, πλήρης παραδειγμάτων[32]

Σημείωση: σύμφωνα με το συντακτικό του Τζαρτζάνου, η γενική αυτή θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και αντικειμενική.

β) γενική διαιρετική

Η γενική χρησιμοποιείται ως διαιρετική με επιρρήματα (ubi, satis) και με το ουδέτερο αντωνυμιών και επιθέτων, όπως multum, nihil, aliquid.

π.χ.

satis salutationum = αρκετούς χαιρετισμούς [29]

Ημερομηνία τροποποίησης: 30/09/2011